

Danilo Sbrizaj,
predsednik SO Ljubljana-Šiška

Proračun pred vrati

NEPRIJETNO je, da še niti konec januarja občine nimamo precizneje določenih virov svojih dohodkov za leto 1968. Ker pa je skrajni rok za sprejem vseh ustreznih občinskih odlokov 2. februar, je za sestavo predloga proračuna za letošnje leto na voljo le malo časa. Javno razpravo o predlogih za občinski proračun kakor tudi za proračun mestnega sveta, bo zato mogoče organizirati šele v začetku marca.

Te ugotovitve lahko upravičeno vzbujajo negotovanje občanov. Odkrito moramo povedati, da je krivec teh zakasnitev zvezna administracija, ki se je ponovno proslavila s tem, da je zvezni skupščini predložila obsežen »paket« raznih finančnih in ekonomskih predpisov v hiter postopek šele tik pred koncem leta 1967.

Ne glede na to, da taka metoda na področju oblikovanja in uporabe sredstev za splošne in družbene potrebe nima dosti skupnega z načeli smotrnega gospodarjenja in zato tudi ne z našo gospodarsko in družbeno reformo, pa so omenjeni zvezni ukrepi povzročili še dodatne težave z limitiranjem skupne prispevne stopnje iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja za republike na 26 odstotkov. O nevdržnosti tega limita je bilo že dosti povedanega tako iz gospodarskih kakor tudi iz političnih razlogov. Iskanje drugačnih rešitev v naši republiki pa je še povečalo časovno stisko za pripravo proračunov za letošnje leto.

Sama vsebina strukture proračuna občine Ljubljana-Šiška se tudi letos ne bo bistveno spremenila. Na razpolago bodo:

- prispevek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja,

- drugi prispevki (davki in takse),
- novi viri dohodkov, ki so jih konec minulega leta uveljavili zvezni predpisi.

Ker je za proračun naši občini najvažnejši vir dohodkov prispevek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja, nas predvsem zanima, kakšna prispevna stopnja bo zanj predpisana. Predlog izvršnega sveta skupščine SR Slovenije je, da se uveljavi 27,5 odstotna prispevna stopnja v Sloveniji in s tem bi bil prekoračen limit, ki ga je sprejela zvezna skupščina na decembrskem zasedanju.

Taka stopnja pomeni formalno povečanje obremenitve delovnih organizacij za 0,5 odstotka. Če pa upoštevamo, da je pretežni del gospodarskih organizacij dajal v preteklem letu približno en odstotek od osebnega dohodka kot prostovoljni prispevek za srednje strokovne šole, predlagana stopnja ne pomeni dejanskega povečanja obremenitve našega gospodarstva.

Se važnejše je vprašanje, s kolikšnim delom te stopnje bo razpolagal občinski proračun. Lani, ko je bila prispevna stopnja iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja v SR Sloveniji 27 odstotkov, je bilo določeno (v okviru te stopnje): za občinske proračune 5,2 odstotka, za republiški proračun 2,8 odstotka. Se pravi skupno za proračunske potrebe 8 odstotkov.

Čeprav bi morali vztrajati pri načelu, naj ne bi noben koristnik sredstev, ki so namenjena socialnemu in zdravstvenemu varstvu, izobraževanju in proračunu, prekoračil lanskoletne stopnje porabe za višji odstotek kot znaša minimalno povečanje družbenega proizvoda (to je od 7 do 9 odstotkov), bo v letu 1968 le treba spremeniti dosedanjo porazdelitev prora-

čunskih sredstev znotraj 27,5 odstotne prispevne obveznosti, nadalje odpraviti zaostanke na področju pokojninskega zavarovanja in vključiti strokovno šolstvo v sistem rednega financiranja. Zato je predvideno, da se delež za socialno zavarovanje poveča od dosedanjih 19 odstotkov na 19,52 odstotka, razen tega naj bi na novo uvedli 0,56 odstotka od prispevne stopnje za srednje strokovno šolstvo in enak odstotek kot dopolnilna sredstva temeljnimi izobraževalnim skupnostim, itd.

Iz teh podatkov je razvidno, da obstaja za občinske proračune, vključno s sredstvi za temeljne izobraževalne skupnosti ter za republiški proračun, vključno tudi s sredstvi za redno dejavnost republiške izobraževalne skupnosti, samo 6,86 odstotka, namesto 8 odstotkov, kot

jih je bilo lani. Pri tem je predvideno, da naj občine razpolagajo s 4,48 odstotka prispevne stopnje, republika pa z 2,02 odstotka. To je za občine sorazmerno ugodnejše razmerje v odnosu do republike. Lansko razmerje v teh odnosih je namreč bilo: republika-občina 35-65, letos je predvideno 30:70!

Lani je imela naša občina pri stopnji 5,2 odstotka iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja skupno 23.785.492 N-dinarjev dohodkov, za leto je predvideno pri stopnji 4,48 odstotka in pri osem odstotnem povečanju osebnih dohodkov skupno 23.909.905 N-dinarjev dohodkov. Z drugimi besedami: gre le za povečanje v višini 124.413 N-dinarjev ali za 0,53 odstotkov več od realizacije v letu 1967. Če hočemo doseči vsaj za toliko večje proračunske dohodke, kakor pred-

videvamo rast družbenega proizvoda (sedem do devet odstotkov), je treba iskati možnosti za povečanje proračunskih dohodkov drugod: v boljši izterjavi ter v večji doslednosti pri obremenitvi občanov med našo občino in sosednjimi občinami. Zato čakamo na sprejem republiškega zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevkih in davkih občanov, ki bo vseboval predvsem: možnost uvedbe posebne stopnje za prispevke iz osebnega dohodka upokojenecem in honorarnih zaposlitev ter možnost izločitve posameznikov, to je tistih, ki opravljajo storitveno obrt, iz pavšala ter možnost prehoda obdavčitev po dejanskem dohodku.

Čeprav pri proračunskih dohodkih od kmetijske dejavnosti in iz osebnega dohodka od obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti ne gre v naši občini za pomembnejša proračunska sredstva, je treba tudi v tej smeri pričakovati širše zajemanje dohodkov v skladu z ugodnejšimi tržnimi pogoji in glede na uskladitev davčne obremenitve med občinami. Odpraviti bo treba pomanjkljivosti v tovrstnem postopku in dosledneje ugotavljati dohodek posameznikov, ki marsikdaj nenadzorovano bogatijo. Zaostri bi treba tudi vodenje evidence za zavezanca po dejanskem dohodku. Tako bo dosežen materialni in tudi sorazmerno večji moralno politični učinek, ko se bo občane pritegnilo k enakovremnemu prispevanju za boljše zagotavljanje splošno družbenih potreb.

Treba bo tudi planirati porabo proračunskih dohodkov. V smislu določil zakona o izobraževalnih skupnostih in o financiranju vzgoje in izobraževanja v SR Sloveniji bodo občine s posebnim predpisom dolžne izdvojiti v korist temeljnih izobraževalnih skupnosti najmanj toliko denarja, kot so ga v ta namen porabile lani, seveda povečano procentualno najmanj za toliko, kot bo znašalo splošno povečanje proračunskih dohodkov občine za leto 1968.

Kar pa bo ostalo denarja, bo šlo za kritje potreb dosedanjih koristnikov občinskega proračuna in novih obveznosti, predvsem za organizacijo civilne zaščite prebivalstva, za stanovanja borcev, za razširjeno dejavnost sodišč in javnega tožilstva ter za investicije, namenjene osnovnim šolam in otroškemu varstvu. Gibanje družbenega proizvoda pa bo edino merilo in regulator pri trdem delu za usklajevanje številnih želja ter dejanskih možnosti.

Brez preplaha

ZAKON o zamrznjenju osebnih dohodkov, ki je začel veljati v začetku tega leta, je vzdignil veliko prahu širom po Jugoslaviji. Stolpci dnevnega in periodičnega tiska so še vedno polni poročil, napadov in karanja tistih, ki so konec lanskega leta lovili »minuto pred dvanajsto«, da bi razdelili »presežek«, kakor se to rado reče. Vendar pa je malo tistih, ki so tako delili, veliko več pa je takih delovnih organizacij, ki jih je zakon zagrabil samo zato, ker pripadajo tej ali oni panogi.

Taka podjetja so tudi v šiški. Eno izmed njih je »Cosmos«. Tudi njega je zakon »zamrznil« na višini plač iz lanskega leta. Toda sodeč po izjavah pomočnika glavnega direktorja in računovodje, to ni povzročilo nobenega preplaha v kolektivu. Nasprotno, zakon so sprejeli mirno, brez razburjenja. To je tudi logično. Če je človek, kakor pravimo, čist kot solza, se nima česa bati. Družbene intervencije so potrebne in prizadenejo po tistem pregovoru: Skupaj s suhim gori tudi moker les. Tako je tudi ta zakon mnoge neupravičeno zagrabil samo zato, ker pripadajo neki določeni branši.

V »Cosmosu« na primer niso niti rapidno niti postopno zviševali osebnih dohodkov. Za njihov sistem osebnega dohodka bi lahko rekli, da je

bolj obremenjen s »socialo« kot pa z velikimi apetiti po neupravičenem zviševanju nagrad. Zatorej, če je kaj, kar je treba grajati, tedaj je to njihova uravnalovka, sicer skrbno konservirana v epruveti, toda nedvomno navzoča. Če bi se jim torej lahko kaj svetovalo, bi bilo to: izkoristite ta predah do julija meseca in proučite sistem nagrajevanja ter ga prilagodite vašim dejanskim zahtevam. Drugič, kroničar ne bo imel kaj zabeležiti. Tudi kontrolor ne. Če kdo ne verjame tega, naj si ogleda naslednje podatke:

Gibanje osebnih dohodkov v letu 1967:

najvišji	3.733
srednji	1.350
najnižji	806

Kot pojasnilo temu je treba navesti tudi število zaposlenih, ki obsega 277 delavcev, razporejenih v naslednje izobrazbene skupine: visoka in višja izobrazba 21, srednja 64, nižja 52. Ostanek so kvalificirani, polkvalificirani in nekvalificirani delavci. Zadnjih je 22. Potemtakem osebni dohodki lani niso prebili plafonov, zlasti ne družbenih. To pa ne pomeni, da jih zakon o zamrznjenju ne bi smel spodbuditi, da poiščejo svoje mesto in rešijo vsaj nekatere reči iz samoupravne prakse in delitve.

K.